

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра філософії

Затверджено

На засіданні кафедри філософії
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30.08.2023 р.)
Завідувач кафедри філософії

проф. Анатолій КАРАСЬ

Силабус навчальної дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ»
для бакалаврів спеціальностей:
104 – Фізика та астрономія;
105 – Прикладна фізика та наноматеріали;
014.08 – Середня освіта. Фізика та астрономія
(фізичний факультет, IV курс)

Назва дисципліни	ФІЛОСОФІЯ
Адреса викладання дисципліни	Вул. Драгоманова, 12; вул. Кирила і Мефодія, 8
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра філософії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 – Природничі науки: 104 – Фізика та астрономія; 105 – Прикладна фізика та наноматеріали. 01 – Освіта / Педагогіка: 014.08 – Середня освіта. Фізика та астрономія
Викладач	Лосик Ореста Миколаївна, канд. філос. наук, доцент, доцент кафедри філософії
Контактна інформація викладача	oresta.losyk@lnu.edu.ua, de.manu.ad.manum@gmail.com
Консультації по курсу відбуваються	Кожного понеділка 16:30 – 17:30 (Microsoft Teams/ZOOM); в день проведення практичних занять (за попередньою домовленістю).
Сторінка дисципліни	https://filos.lnu.edu.ua/course/filosofiya-fizyky
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Філософія» є нормативною дисципліною для підготовки бакалавра зі спеціальностей 104 «Фізика та астрономія», 105 «Прикладна фізика та наноматеріали» 014.08 «Середня освіта. Фізика та астрономія», яка викладається в VII семестрі в обсязі 3 кредитів (за ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання для набуття і прикладного використання компетентностей, відповідних як академічним завданням вищої школи, так і актуальним потребам університетської освіти. Тому у курсі представлено огляд класичних філософських проблем в їх історичному розвитку, а також розглянуто теоретично-методологічні засади постання та функціонування некласичних моделей пізнання та сутності людини в умовах сучасних культурно-цивілізаційних змін.
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення нормативної дисципліни «Філософія» є сформувати у здобувачів світоглядні основи теоретично-наукового мислення і філософської культури. Цілі курсу спрямовані на те, щоб: розкрити фундаментальні основи філософського ставлення до світу і людини; розглянути характерні особливості філософської рефлексії у співставленні з принципами природничо-наукового розуміння світу; наблизити системне розуміння предмету філософії як наукової дисципліни, світоглядної мудрості та практичної чесноти.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Рижак Л. Філософія: підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022; 2. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу. Хрестоматія. – Львів, 2009. 3. Татаркевич В. Історія філософії. – т. 1–3. – Львів, 1997–1999. 4. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX–XX століть. – Львів, 2021.

	<p>Допоміжна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Захара І. Лекції з історії філософії. – Львів, 1997. 2. Карась А. Філософія: предмет та історія: Текст лекцій. – Львів, 1994. 3. Кондзьолка В. Філософія і її історія. – Чернівці, 1995. 4. Кримський С. Запити філософських смислів. – К., 2002. 5. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук. – Мюнхен–Львів, 1995. 6. Пашук А. Філософський світогляд Івана Франка. – Львів, 2007. 7. Рассел Б. Історія Західної філософії. – К., 1995. 8. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки. – К., 1998. 9. Сафонік Л. Буттевість сенсу людського життя. – Львів, 2016. 10. Семенюк М., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки: підручник. – Львів, 2017. 11. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. Мюнхен–Львів, 1994.
Тривалість курсу	один семестр
Обсяг курсу	Загальний обсяг 90 годин; з них 48 годин аудиторних занять: 16 годин лекції, 32 години – практичні; самостійна робота – 42 години.
Очікувані результати навчання	<p>В результаті успішного проходження курсу студент набуде:</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК_7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК_11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК_12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН_11. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.</p> <p>ПРН_13. Оцінювати фінансові, матеріальні та інші витрати, пов'язані з реалізацією проектів у сфері прикладної фізики, соціальні, екологічні та інші потенційні наслідки реалізації проектів.</p> <p>ПРН_17. Зберігати та примножувати цивілізаційні цінності і досягнення суспільства, знати правила ведення здорового способу життя і надання першої медичної допомоги.</p> <p>Після завершення курсу студент повинен:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • базові поняття предмету філософії (усього 20-25); • структуру і функції філософського знання; • історіософську специфіку основних філософських проблематик в їх еволюційному становленні; • методологічні особливості поступу світової філософської думки у

	<p>системі науково-природничого знання;</p> <ul style="list-style-type: none"> • вибрані класичні і новітні філософські концепти провідних західних, східних та українських мислителів (усього 45-50); <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оперувати філософським поняттєво-категоріальним апаратом; • характеризувати особливості історичних етапів розвитку філософської думки в Україні та світі; • вирізняти та порівнювати ознаки класичної та некласичної парадигми знань; • аналізувати філософські погляди вибраних мислителів; • застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу проблематик світоглядного і наукового • характеру
Ключові слова	філософське знання, світоглядна рефлексія, духовна мудрість, класична традиція філософування, некласичні моделі пізнання, наукові парадигми, епістемологія, українська філософська думка, національна ідея, сутність людини, культура, цивілізація
Формат курсу	Очний
Теми	Див. «Схему курсу»
Підсумковий контроль, форма	Іспит, усна
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін гуманітарного циклу (історія, культурологія, релігієзнавство, етика та ін.), достатніх для: <i>а) сприйняття</i> категоріально-поняттєвого апарату філософського словника; <i>б) розуміння</i> специфіки філософського осмислення дійсності за допомогою навчальної літератури і вибраних першоджерел; <i>в) оперування</i> методами наукової дискусії (критичний аналіз, порівняльна характеристика, оцінка, синтез) для формування власної аргументованої позиції.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання дисципліни	Лекції, колаборативне навчання (спільні розробки), дискусія, виконання і презентація індивідуальних науково-дослідних завдань, проектно-орієнтоване навчання із застосуванням аналітико-дедуктивного, пояснювально-герменевтичного та інтерактивно-рольового методів.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, проектор; доступ до навчальних платформ Teams, Zoom, Eduroam та пакету MS Office; корпоративна пошта.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <p>Поточний контроль: 50 балів. Впродовж семестру студенти пишуть есе на задану тему (10 балів), готують виступ-презентацію (10 балів), конспект рекомендованої літератури (10 балів), проходять два модульних контролі (2x10 балів).</p> <p>Іспит: 50 балів. На іспит виноситься: письмова робота з максимальною сумарною оцінкою 35 балів; три усні питання, з максимальною оцінкою в 5 балів кожне – разом 15.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів: 100.</p>

	<p><i>Шкала оцінювання усної відповіді:</i></p> <p>5 балів за повне висвітлення теми; 4 бали – допущені незначні неточності; 3 бали – неповне розкриття сутності теми; 2 бали – у випадку поверхневого розкриття тематики; 1 бал – студент слабо орієнтується в сутності питання; 0 балів – студент зовсім не орієнтується в сутності питання.</p> <p><i>Додаткові вказівки</i> щодо критеріїв оцінювання успішності та порядку розподілу балів під час проведення поточного, проміжного та підсумкового семестрових контролів відображені у робочій програмі дисципліни та доводяться до відома студентів на першому лекційному занятті.</p> <p><i>Відвідування</i> лекцій і практичних занять є обов’язковим; у разі відсутності на семінарах з об’єктивних причин (стан здоров’я, участь у конференції, сімейні обставини тощо) за умови відповідного підтвердження можливе відпрацювання пропущених практичних занять у формі, визначеній лектором.</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що письмова робота студентів буде їхнім оригінальним дослідженням чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, втручання в роботу інших студентів становлять, однак не обмежують прикладів можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак цього є підставою для незарахування тієї або іншої роботи студента викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі заняття курсу та інформують викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов’язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом для їх виконання та своєчасного оцінювання.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються</p>
Питання до екзамену	http://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=3118
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу

Схема курсу «ФІЛОСОФІЯ»

Тиж./ год.	Тема	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
2 2 год.	Тема 1. Філософське знання в системі наукового світогляду, культури і соціальності	Лекція	Лосик О. Філософія: навчально-методичний посібник для студентів природничих спеціальностей. – Львів, 2012. – с. 26-28; Рижак Л. Філософія: підручник. — Львів, 2022. — р. 1. Філософія, її предмет та науковий статус. — с. 6-40. - URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/Ryzhak-L.-Filosofia-iak-refleksiia-dukhu-navchal-nyy-posibnyk.pdf	Тема 1. Ознайомлення з філос. літ-рою. 2 год.	
2 2 год.	Тема 1. Філософія: вступ до предмету	Практична	Кримський С. Філософія: авантюра духу чи рефлексія смислу? – URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5776/Filosofia_avantiura.pdf?sequence=1&isAllowed=y	Тема 1. Термінологічний словник. Написання есе. 2 год.	Згідно з розкладом
3 2 год.	Тема 2. Духовна мудрість у філософських вченнях Стародавнього Сходу	Практична	Рижак Л. Філософія як рефлексія духу. – Львів, 2009. – р. 3. Стародавня філософія: становлення традицій. — с. 75-97. - URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/Ryzhak-L.-Filosofia-iak-refleksiia-dukhu-navchal-nyy-posibnyk.pdf ; Читанка з історії філософії. – К., 1992. – кн. 1. Філософія Стародавнього світу. – с. 41-71. – URL: http://lib.sumdu.edu.ua/library/docs/Materiali_do_kyrsiv/chitanka1.pdf	Тема 2. Самостійне опрацювання теми. Термінологічний словник. Питання по самоконтролю. Проміжний тестовий контроль. 2 год.	Згідно з розкладом
4 2 год.	Тема 3. Філософські проблеми античності	Лекція	Рижак Л. Філософія: підручник. — Львів, 2022. — р. 4. Буття світу та людини в античній філософії. — с. 98-107. - URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/Ryzhak-L.-Filosofia-iak-refleksiia-dukhu-navchal-nyy-posibnyk.pdf	Тема 3. Термінологічний словник. Підготовка семінарських питань. 2 год.	Згідно з розкладом

4 2 год.	Тема 3 (1). Філософські проблеми античності та їх розв'язання у натурфілософський період	Практична	Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 1995. – кн. 1. – URL: http://litopys.org.ua/russel/rus.htm ; Читанка з історії філософії. — К., 1992. — кн. 1. Філософія Стародавнього світу. — с. 94-111, 131-142.	Тема 3. Опрацювання оригінальних текстів та пояснень до них. 2 год.	Згідно з розкладом
5 2 год.	Тема 3 (2). Філософські проблеми античності та їх розв'язання у класичний та еллінстичний періоди	Практична	Рижак Л. Філософія: підручник. — Львів, 2022. — р. 4. Буття світу та людини в античній філософії. — с. 109-143; Апологія Сократа / Платон. Діалоги. — Харків, 2008. — URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Plato/Apolohia_Sokrata.pdf ?	Тема 3. Термінологічний словник. Опрацювання оригінальних текстів	Згідно з розкладом
6 2 год.	Тема 4. Християнська аксіологія від Середньовіччя до сучасності: еволюція релігійно-філософських вчень	Лекція	Захара І. Лекції з історії філософії. — Львів, 1997. — с. 185-187, 191-206, 230-241. — Львів, 1997. — с. 179-184, 191-206. — URL: http://194.44.152.155/elib/local/sk708619.pdf	Тема 3. Термінологічний словник. 2 год.	Згідно з розкладом
6 2 год.	Тема 4 (1). Філософські системи християнської телогії	Практична	Читанка з історії філософії. — К., 1992. — кн. 1. Філософія Стародавнього світу. — с. 192-204; Захара І. Лекції з історії філософії. — Львів, 1997. — с.230-241.	Тема 4. Термінологічний словник.	Згідно з розкладом
7 2 год.	Тема 4 (2). Філософські системи християнської теології	Практична	Захара І. Лекції з історії філософії. — Львів, 1997. — с. 265–282. — URL: http://194.44.152.155/elib/local/sk708619.pdf ; Рижак Л. Філософія як рефлексія духу. Хрестоматія. — Львів, 2022. — с. 102-123.	Тема 4. Питання по самоконтролю. Модульний контроль. 2 год.	Згідно з розкладом
8 2 год.	Тема 5. Гносеологічні та онтологічні концепції доби Модерну	Лекція	Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 1995. – кн. 3. – URL: http://litopys.org.ua/russel/rus09.htm	Тема 5. Конспект рекоменд. літ-ри. 2 год.	Згідно з розкладом
8 2 год.	Тема 5 (1). Характерні особливості метафізичних концепції XVI–XVIII ст.	Практична	Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук. — р. 7. Онтологія як філософічне знання про суть буття. — с. 100-109; Рижак Л. Філософія: підручник. — Львів, 2022. — р. 6. Проблема субстанції та абсолюту у новочасній філософії. — с. 181-209. - URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/Ryzhak-L.-Filosofia-iak-refleksia-dukhu-navchal-nyy-posibnyk.pdf	Тема 5. Підготовка семінарських питань. Термінологічний словник. 2 год.	Згідно з розкладом
9 2 год.	Тема 5 (2). Філософський аналіз пізнання у Модерну добу.	Практична	Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук. — р. 7. Онтологія як філософічне знання про суть буття. — с. 100-109; розділ 8. Гносеологія як філософський аналіз пізнання. — с. 119-123.	Тема 5. Підготовка питань по самоконтролю. 2 год.	Згідно з розкладом

10 2 год.	Тема 6. Некласичні моделі пізнання: структура, принципи, інтерпретації	Лекція	Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки. — Львів, 2017. — р. 3. Наукова методологія та її рівні. — с. 29-43.; р. 11. Розвиток загальнонаукового рівня методології в XX столітті. — с. 45-68. — URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/Melnyk60h84-2016-ilovepdf-compressed.pdf	Тема 6. Конспект рекомендовані літ-ри. Термінологічний словник. 2 год.	Згідно з розкладом
10 2 год.	Тема 7. Наукові парадигми у західній епістемології XIX–XXI ст. (1)	Практична	Татаркевич В. Історія філософії: Т. 3: Філософія XIX століття і новітня. — Львів, 1999. — с. 5–14. — URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Tatarkevych_Vladyslav/Istoriia_filosofii_T_3_Filosofii_XIX_stolittia_i_novitnia/	Тема 7. Питання по самоконтролю. 2 год	Згідно з розкладом
11 2 год.	Тема 7. Наукові парадигми у західній епістемології XIX–XXI ст. (2)	Групові дискусія	Кун Т. Структура наукових революцій. — К., 2001. — с. 14-22, 172-185. — URL: http://litopys.org.ua/kuhn/kuhn.htm	Тема 7. Підготовка виступів-презентацій. 2 год.	Згідно з розкладом
12 2 год.	Тема 8. Сутність людини у новітній філософії	Лекція	Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX–XX століть. — Львів, 2021. — вибрані уривки.	Тема 8. Конспект рекомендовані уривків першоджерел. 2 год.	Згідно з розкладом
12 2 год.	Тема 8 (1). Сутність людини у новітній філософії: субстанційний підхід	Групові робота	Читанка з історії філософії. — К., 2002. — кн. 6. — р. “Екзистенціалізм”. — с. 82-144; р. “Фрейдизм і неофрейдизм”. — с. 166-194.	Тема 8. Підготовка виступів-презентацій. 2 год.	Згідно з розкладом
13 2 год.	Тема 8 (2). Сутність людини у новітній філософії: функціональний підхід	Практична, дискусія	Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: панорама новітньої науки. — К., 1998. — с. 11-19, 72-80, 132-143, 227-256. — URL: http://izbornyk.org.ua/jruss/russ.htm	Тема 8. Підготовка виступів-презентацій. Письмовий тест.	Згідно з розкладом
14 2 год.	Тема 9. Українська філософська традиція: джерела та ідейна спадщина	Лекція	Захара І. Українська інтелектуальна традиція і сучасна Європа // http://www.anthropos.org.ua/jspui/bitstream/123456789/371/1/Zahara_NUNE.pdf ; Чижевський Д. Нариси історії філософії на Україні. — Мюнхен; Львів, 1994. — р. 2. — URL: http://litopys.org.ua/chyph/chyph03.htm	Тема 9. Опрацювання уривків оригінальних текстів. 2 год.	Згідно з розкладом
14 2 год.	Тема 9 (1). Українська філософська традиція XI–XVIII ст.	Групові робота	Горський В. С. Історія української філософії : курс лекцій. — К., 1997. — с. 66-83 або 105-130. — URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001106	Тема 9. Конспект рекомендовані літ-ри. 2 год.	Згідно з розкладом

15 2 год.	Тема 9 (2). Філософія національної ідеї	Групова дискусія	Скринник М. Історико-філософський контекст становлення української ідентичності. – Львів, 2018. – с. 102-132. – URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004903	Тема 9. Питання по самоконтролю. 2 год.	Згідно з розкладом
16 2 год.	Тема 10. Філософське розуміння культури і цивілізації	Лекція	Рижак Л. Філософія: підручник. — Львів, 2002. – р. 17. Культура та цивілізація: філософський аналіз. — с. 568-602. - URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/Ryzhak-L.-Filosofia-iak-refleksiia-dukhu-navchal-nyy-posibnyk.pdf	Тема 9. Термінологічний словник і питання по самоконтролю. 2 год.	Згідно з розкладом
16 2 год.	Тема 9. Філософське розуміння культури і цивілізації	Практична	Рижак Л. Філософія як рефлексія духу. Хрестоматія. — Львів, 2022. – вибрані уривки	Тема 9. Опрацювання оригінальних текстів. 2 год.	Згідно з розкладом
	Модульний контроль на тему «Філософські проблеми та їх вирішення у класичну добу»			Опрацювання тем 3-4 змістового модуля, 3 год.	На 8 тижні навчання
	Підготовка виступу-презентації			Опрацювання вибраного уривку першоджерела 3 год.	Впродовж семестру
	Самостійні письмові роботи			Виконання письмових завдань до кожної теми. 36 год.	Впродовж семестру